

Media- smarties Wegwijzer

Swipe,
Stap,
Sprong.

De beste mediatips
voor peuters

Kijk hoe ik groei!

© Mediasmarties 2022

Media smarties

WegWijzer

De mooiste verhalen voor peuters

Het thema van de Media Ukkie Dagen 2022 is *swipe, stap, sprong*. Het idee daarachter is dat je kinderen stap voor stap kunt begeleiden in de digitale wereld. Juist door samen media te gebruiken kunnen kinderen er ook iets van leren. Door een rijk aanbod aan media (met en zonder scherm) worden ze ondersteund in hun ontwikkeling. Dat idee van groei en ontwikkeling plantte meteen ook een zaadje voor een passende WegWijzer. Het thema voor de WegWijzer van dit jaar werd *Kijk hoe ik groei!*.

In deze WegWijzer hebben we het thema *Kijk hoe ik groei!* als uitgangspunt genomen en diverse media bij elkaar gezocht rondom dit thema. Zoals je zult zien kun je nog alle kanten op. Niet alles hoeft gebruikt te worden. Aan jou de keuze om die media te kiezen waar je wat mee gaat doen. Zie de WegWijzer als een inspiratiebron en maak gebruik van de vele mogelijkheden binnen dit thema. Wij hebben het thema breed benaderd en gaan in op de groei en ontwikkeling van mensen, dieren en planten. Het is aan jou om bewust media te kiezen die jouw werkwijze versterkt.

Alle media in deze WegWijzer zijn in principe vooral geschikt voor peuters. Maar let op! Kijk zelf welke media passen bij de kinderen met wie jij werkt. Welk medium kun je gebruiken? Ga samen aan de slag en lekker veel lezen, kijken, luisteren, spelen en doen. Juist de combinatie hiervan is krachtig. Kinderen komen zo op verschillende manieren in aanraking met (dezelfde) woorden en ervaren dat verhalen in verschillende vormen voorkomen. Daarnaast biedt het spelen en het doen ruimte om alle informatie uit de verhalen te verwerken. Maak daar gebruik van en denk van te voren na welke media je wilt inzetten en hoe.

Realiseer je dat jouw rol heel belangrijk is. Bedenk bij elk medium dat je inzet wat jij kunt doen om er meer uit te halen. Bekijk, lees en speel het van tevoren zodat je weet wat je kunt verwachten, welke vragen je kunt stellen en hoe je de kinderen aan de gang laat gaan met de verhalen. Maak een realistische planning en ga aan de slag.

In deze WegWijzer helpen we je op weg met een paar tips, maar voel je vrij om daarin eigen keuzes te maken. Meer weten? Neem gerust contact op. We denken graag met je mee. Onze contactpagina vind je op www.mediasmarties.nl

Veel succes en plezier!

Voorlezen

Voorlezen blijft belangrijk. Niet alleen voor uitbreiding van de woordenschat van kinderen en het vergroten van verhaalbegrip, maar ook vooral omdat je kinderen in aanraking laat komen met verhalen waarin zij zich herkennen en verhalen die hun wereld een stukje groter maken. Duik samen in een boek. Lees het verhaal voor, bekijk de platen en praat over wat jullie zien en horen. Stel verschillende soorten vragen en geef ruimte om te praten naar aanleiding van het verhaal. Vertel eens?

We hebben een paar mooie prentenboeken voor je die passen bij het thema *Kijk hoe ik groei!*

Stapje voor stapje

Guido van Genechten
Clavis (2020)
Jongste peuters

Een klein muisje, olifantje, hondje, neushoortje en andere jonge dieren zetten in hun luier hun eerste stapjes. Ook een kleine dreumes is heel trots dat hij leert lopen.

Dit hardkartonnen prentenboek is een aanrader om te bekijken en voor te lezen aan de jongste peuters. Wanneer hebben zij leren lopen? Wat kunnen ze nu al? Een mooie aanleiding om eens samen te onderzoeken hoe ze sindsdien alweer zijn gegroeid in hun kunnen. Wie kan er allemaal... rennen, op één been staan, huppelen of hinkelen?

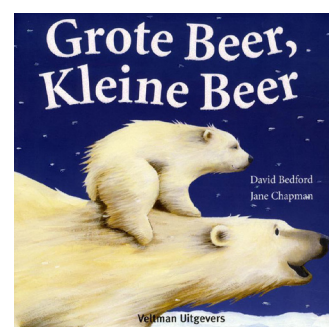

Grote beer, kleine beer

David Bedford & Jane Chapman
Veltman Uitgevers (2020)
Vanaf ca. 3 jaar

Kleine Beer leert van zijn moeder wat hij als ijsbeer moet weten om groot te worden, maar ontdekt ook dat het heel fijn is om nog klein te zijn.

Een klassieker om voor te lezen aan de oudste peuters. Zij herkennen zich zeker in de kleine ijsbeer die graag groter wil worden omdat je dan zoveel meer kan en mag. Maar soms... Het prentenboek bevat prachtige tekeningen van de ijsberen in hun winterse omgeving.

Anna en haar groentetuintje

Kathleen Amant

Clavis

Vanaf ca. 30 maanden

Anna gaat samen met papa een moestuin aanleggen. Ze kan haast niet wachten tot de plantjes groot genoeg zijn om op te eten.

Anna en haar groentetuintje is een prentenboek met eenvoudige en kleurrijke illustraties. Het spreekt peuters aan. De groei van planten en groenten staat in dit verhaal centraal. Het lokt zeker uit om zelf te kijken of je ook samen een moestuin kunt aanleggen. Kun je planten laten groeien?

Tip

Wist je dat Anna en haar groentetuintje ook wordt voorgelezen in de Voorleeshoek? Ouders die lid zijn van de bibliotheek kunnen gratis inloggen bij devoorleeshoek.nl. Lees je dit prentenboek voor aan de kinderen op de groep? Geef ouders dan de tip om het thuis ook eens voor te lezen of samen te kijken naar het filmpje op de Voorleeshoek.

Kijk hoe ik groei

Anita Bijsterbosch

Clavis (2022)

Vanaf ca. 2,5 jaar

Een kleine rups kijkt om zich heen. Hij ziet een larve veranderen in een lief lieveheersbeestje. En een pop wordt opeens een hommelt. Maar de rups verandert zelf ook...

Kijk hoe ik groei is een informatief en kleurrijk prentenboek waarmee peuters en kleuters op een laagdrempelige manier kennismaken met de natuur om hen heen. Het is geen verhaal waarin een probleem centraal staat, maar er valt genoeg te zien en te praten over de vraag: hoe groeien kleine dieren eigenlijk?

Rupsje Nooitgenoeg

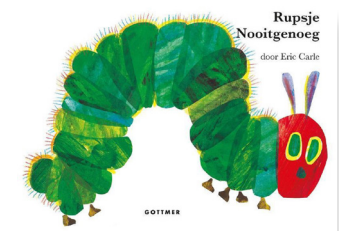
Eric Carle

Gottmer

Vanaf ca. 3 jaar

Een rupsje eet zich dagenlang vol tot het een prachtige, kleurrijke vlinder wordt.

Rupsje Nooitgenoeg is een klassieker en mag bij dit thema niet ontbreken. In dit prentenboek staat de ontwikkeling (groei) van rups naar vlinder centraal. Het origineel komt uit 1969, maar het blijft jonge kinderen aanspreken. Het boek is vertaald in maar liefst 50 verschillende talen. Check bij de lokale bibliotheek welke vertalingen zij hebben.

Tip

Zorg voor herhaling en lees een prentenboek meerdere keren voor. Bekijk ter afwisseling samen de geanimeerde versie van Rupsje Nooitgenoeg op bereslim.nl.

Wist je dat

Het bekijken van geanimeerde prentenboeken een positieve bijdrage levert aan de woordenschat en het verhaalbegrip?

Kijken

Bewegende beelden zijn aantrekkelijk en het scherm lonkt. Laat kinderen gerust kijken, maar kies bewust voor kijken met én zonder scherm. Bekijk de fragmenten en afleveringen van tevoren en bepaal waarom je het kijkt met de kinderen, waar je ze precies naar wilt laten kijken, waar je over kunt praten en wat je hen vervolgens zelf laat doen.

Met het oog op het onderwerp 'groei' valt er genoeg te kijken zonder scherm. Hoe weet je nu dat je groeit? Kun je dat zien? Hoe dan? Praat erover met de kinderen, laat ze kijken, kijk mee en ga aan de slag.

Wil je het scherm bewust inzetten, dan zijn er verschillende mogelijkheden. Gebruik de beelden als inspiratie, als startpunt of juist als verwerking. We zetten een paar suggesties voor je op een rij die passen bij het thema *Kijk hoe ik groei!*

Het Zandkasteel

NTR
Ca. 15 minuten

Het Zandkasteel is een programma van de NTR dat speciaal voor peuters is gemaakt. Het bestaat uit verschillende onderdelen waarin telkens een thema en veel dezelfde woorden gebruikt worden. In dit geval dus over groot en klein, groeien etc. De afleveringen zijn (alleen) online te bekijken via SchoolTV.

Peuters herkennen zich in Sassa of Toto en hun ervaringen. Er zijn drie afleveringen die aansluiten bij het thema *Kijk hoe ik groei!*

Aflevering: Ik groei!

Koning Koos meet hoe groot Sassa, Toto en pop zijn. Pop is de kleinste.

Aflevering: Groeien

Sassa en Toto zetten streepjes op de muur, zodat ze zien hoe groot ze zijn. Maar dat is gek: het streepje van Toto staat hoger dan het streepje van Sassa!

Aflevering: Groeien en bloeien

Het is lente! In de lente worden nieuwe dieren geboren en gaan bloemen en bomen groeien.

De afleveringen Groeien en Ik groei! sluiten goed aan bij een gesprek met peuters over groter worden (wat is fijn aan groter worden?), maar ook: hoe weet je nou hoe groot je bent? Bij de aflevering Groeien en bloeien staat de natuur centraal. Wil je de aandacht richten op de groei van bomen en planten, gebruik dan vooral deze aflevering!

Vergeet niet

Het kijken naar de aflevering is leuk, maar binnen de kinderopvang geen doel op zich. Zie de afleveringen als middel en aanleiding voor een gesprek, inspiratie voor spel of het startpunt van een gerichte activiteit. Kun je wel wat inspiratie gebruiken om naar aanleiding van een aflevering (of een fragment!) aan de slag te gaan? Download dan de doekaart die bij de afleveringen te vinden is op SchoolTV. Willen ze verder kijken? Kies dan een ander moment of geef het als tip mee aan de ouders.

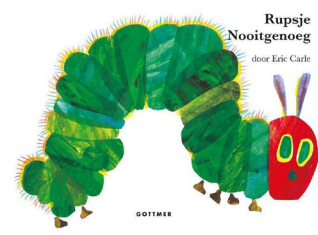
Tip

Je hoeft natuurlijk niet de hele aflevering te bekijken. Selecteer van tevoren een fragment dat past bij wat je met de peuters wilt gaan doen. Of grijp je kans en zet het scherm uit als kinderen reageren op wat ze zien en (bijvoorbeeld) zelf willen meten.

Bereslim: Rupsje Nooitgenoeg

We schreven het al eerder. Het is goed om een prentenboek herhaald voor te lezen. Kinderen horen (en zien) het verhaal zo meerdere keren. Daarmee bied je ze taalaanbod. Zeker voor laagtaalvaardige kinderen of kinderen die thuis een andere taal spreken is een goed en herhaald aanbod belangrijk. Daarbij kun je ook bewust gebruik maken van het scherm. Het bekijken van goed geanimeerde prentenboeken levert een positieve bijdrage aan de woordenschat en het verhaalbegrip.

Bekijk dus gerust ter afwisseling van het zelf voorlezen ook samen de geanimeerde versie van Rupsje Nooitgenoeg. Tijdens de Media Ukkie Dagen kun je het prentenboek gratis bekijken op [Bereslim](#).

Luisteren

Wat valt er te luisteren bij een thema als *Kijk hoe ik groei!?* Heel veel! Er zijn verschillende liedjes waarin groei centraal staat. Zoals je wellicht al hebt gezien bevatten de afleveringen van het Zandkasteel liedjes over groot en klein zijn. Beluister ook zeker de onderstaande liedjes.

Uit dit zaadje kan een boom groeien

Het Zandkasteel
NPO

Sassa heeft een zaadje in haar appel gevonden. Ze stopt het in de grond, misschien groeit er dan een boom uit.

Vertel eens Vlinder

Luister samen naar een liedje over de groei van een vlinder. Het liedje is in verschillende uitvoeringen beschikbaar op YouTube:

Youtube

Vereenvoudigde versie

Heb je liever de tekst (en bladmuziek) om zelf te zingen? Kijk dan eens op:

Deze vuist op deze vuist

Zingen met Nienke van Zappelin.
Wie niet groot is moet slim zijn...

Tip

Je hoeft natuurlijk niet de hele aflevering te bekijken. Selecteer van tevoren een fragment dat past bij wat je met de peuters wilt gaan doen. Of grijp je kans en zet het scherm uit als kinderen reageren op wat ze zien en (bijvoorbeeld) zelf willen meten.

Spelen

Peuters hebben eigenlijk niet veel nodig om tot spel te komen. Ze doen het van nature. Ze doen jou na, het echte leven wordt nagebootst en zo verwerken ze allerlei informatie in hun spel. Geef ze vooral tijd en ruimte om tot spel te komen.

Zorg voor materialen die passen bij het thema (potjes met aarde, gieters, meetlinten, etc.) en leg ze goed zichtbaar neer. Drie keer raden wat ermee gebeurt! Kijk vooral wat ze doen, verwoord af en toe wat je ziet, doe mee als dat gevraagd wordt, maar neem het niet over.

Wil je ze gericht laten spelen met het thema? Dan hebben we een aantal mooie suggesties voor je (met en zonder scherm).

De wereld van Nijntje (app)

Story toys

In de wereld van Nijntje kunnen peuters samen met Nijntje spelen. Nijntje wakker maken, aankleden, de moestuin in of een taart bakken. Het kan allemaal. De herkenbaarheid zal voor peuters groot zijn. Zijn jullie bezig met de groei van planten? Dan kun je de kinderen naar de moestuin van Nijntje laten gaan om samen met Nijntje wortels en dergelijke te laten verzorgen. Zit erbij en verwoord wat de peuters doen. Een gat graven, zaadje erin, water erbij. Groeit er al iets? Hebben ze allemaal een handeling verricht, dan snel naar buiten want hoe gaat het met hun eigen moestuin?

Tip: er is een gratis variant van deze app beschikbaar in de App Store (Apple: iPad) en Playstore (Android: tablet). De mogelijkheden zijn dan wel erg beperkt. Je ziet veel aantrekkelijke pakketjes liggen waar je als peuter niets mee kan. Aanschaf van de app is prijzig (5,99 euro), maar je kunt het wel bij verschillende thema's gebruiken. Zeker aanschaffen dus als je kinderen ook online wilt laten spelen. Kijk voor meer informatie in de [Online Gids van Mediasmarties](#).

Mijn Rupsje Nooitgenoeg (app)

Story toys

Help het hongerige rupsje aan eten. Pluk appels en peren, laat hem spelen met de bal en zorg dat er extra groente gaat groeien. Breng hem op tijd naar zijn boomstam om te rusten. Zie je hem groeien? Als hij genoeg gegeten heeft maakt hij een cocon en kun je het afpellen... Wat een mooie vlinder!

Deze app is beschikbaar in een gratis versie en een betaalde versie. In de gratis app zie je zonder kleur wat voorwerpen die je niet kunt gebruiken (eerst kopen), maar heel storend is het niet voor het verloop van het spelletje.

Rupsje Nooitgenoeg groeispeel

Memory spel van Just Games

Wie lukt het om de langste rups te maken? Dit spel speel je met twee tot vier kinderen vanaf circa drie jaar. Ieder kind krijgt zijn eigen Rupsje. Het doel? Zorgen dat je rups zo lang mogelijk wordt. Daarvoor moet je zo snel mogelijk de juiste stukjes aan je rups maken. Alle stukjes worden op zijn kop in het midden van de tafel gelegd. Om de beurt draai je een stukje om. Sluit het aan op jouw laatste stukje van je rups, dan mag je dit stukje aan jouw rups leggen. Heb je de verkeerde kleur? Onthoud dan goed waar deze ligt! Heb jij aan het einde de langste rups, dan win jij het spel.

Een mooie combinatie van memory en ordenen. Leuk spel voor de oudste peuters.

Puzzelen maar

Hoe zit het ook alweer met de groei? Er zijn verschillende (houten) puzzels op de markt waarbij groei centraal staat. Puzzels waarbij kinderen met de verschillende fasen van groei kunnen spelen (van eikel tot eik, van rups tot vlinder) of puzzels die bestaan uit verschillende lagen en zo zien de kinderen bijvoorbeeld een rups veranderen in een vlinder. Zoek maar eens op groeipuzzels en laat de peuters puzzelen met groei.

Wist je dat

Kinderen puzzelen leuk vinden en het ook nog eens heel waardevol voor de ontwikkeling is? Het levert een bijdrage aan de oog-handcoördinatie en fijne motoriek. Als je als pedagogisch medewerker praat met de kinderen over en naar aanleiding van de puzzel (bijvoorbeeld door terug te grijpen op het verhaal dat je eerder hebt voorgelezen) werk je ook nog eens aan de taalontwikkeling.

Daarnaast is het goed voor de denkontwikkeling. Sterker nog, door ze een puzzel te laten maken waarin groei centraal staat, daag je kinderen uit de stukjes in de goede volgorde te leggen (ordenen) zodat de groei in beeld komt. Juist dat ordenen is goed als basis voor het logisch redeneren. Kinderen ervaren dat groei in stapjes gebeurt. Eigenlijk is het als programmeren. Dan zeg je ook stap voor stap wat een computer moet kunnen doen. Door kinderen dit soort activiteiten te laten ondernemen werk je aan een basis om te werken aan een onderdeel van digitale geletterdheid (computational thinking) zonder dat ze een computer aanraken.

Spelen met groei

Heb je een beamer? Gebruik het om kinderen met schaduw te laten spelen. Zet een beamer op de grond en laat het licht schijnen op een witte muur. Plaats verschillende voorwerpen (van dieren tot plant, tot vormen) op verschillende plekken in de ruimte. Hoe ziet het eruit op de muur? Valt het de peuters op? Laat ze ermee spelen en zelf ontdekken wat er gebeurt als jijzelf of een voorwerp dichterbij of verder van de beamer staat: kun je spelen met groei en zelf snel groter of kleiner worden?

Tip

Natuurlijk is het niet mogelijk om elk spel op de groep te gebruiken. Daar kunnen verschillende redenen voor zijn. Er zijn geen tablets, of jullie kiezen er bewust voor geen schermen in te zetten op de groep. Weet dat het ook niet hoeft. Kijk welk spel je wel kunt gebruiken. Kijk ook wat aanslaat bij kinderen en laat dit zien aan ouders: waarom dit spel en wat gebeurt er bij het kind? Wijs ouders op de [mediatips voor thuis](#) en geef aan dat ze zelf ook media in balans kunnen gebruiken.

Doen

Eigen ervaringen zijn belangrijk. Dus combineer het voorlezen, kijken, luisteren en spelen ook zeker door vervolgens met de peuters iets te gaan doen. Laat je inspireren door alle verhalen en ga samen aan de slag. We geven je een paar suggesties:

Hoe groot zijn wij eigenlijk?

Dit thema kan niet zonder een meetsessie. Maar hoe weet je nou eigenlijk hoe groot je bent en of je groeit? Praat er met de peuters over en kijk wat ze verzinnen om te meten hoe groot ze zijn.

Wij denken natuurlijk al snel aan een meetlint. Maar hoeveel papiertjes lang zijn de kinderen? Of hoeveel schoenen lang? Meet de kinderen daarna met een meetlint en zet - net als Sassa en Toto uit het Zandkasteel - streepjes op de muur. Laat dit hangen en kom er regelmatig terug. Zijn ze al groter dan het streepje? Mooi om bij afscheid van het kinderdagverblijf of peuteropvang nog eens op terug te komen. Weet je nog? Wat ben je gegroeid!

Groei in beeld

Voor peuters zijn dieren een mooie manier om zich te spiegelen. Ook dieren worden groter, net als zij! Kijk eens naar diverse dieren en hoe zij groeien. Breng dit samen met de peuters in beeld. Kunnen jullie zelf foto's maken of verzamelen van dieren en die sorteren van klein naar groot? Denk aan vogels, koeien, rupsjes en vlinders. Plastificeer de foto's, zodat de peuters er op een later moment weer mee kunnen puzzelen. Herhaling is goed!

Wist je dat?

Door dit te doen ervaren kinderen dat groei in stapjes gebeurt. Eigenlijk is het als programmeren. Dan zeg je ook stap voor stap wat een computer moet kunnen doen. Door kinderen dit soort activiteiten te laten ondernemen werk je aan een basis om te werken aan een onderdeel van digitale geletterdheid (computational thinking) zonder dat ze een computer aanraken.

Van klein naar groot

Verzamel allerlei voorwerpen in verschillende groottes. Denk aan schoenen van de kinderen, bekers, ballen of schelpen. Laat de kinderen ordenen door telkens dezelfde voorwerpen van klein naar groot te leggen.

Eigen groei bekijken

Bekijk samen een fotoalbum waarin je een baby ziet opgroeien tot peuter, kleuter, kind, puber, volwassene en opa/oma.

Tot slot

Betrek ouders bij wat je met de kinderen op de groep doet. Laat foto's zien (mits AVG proof) en vertel ouders hoe hun kind reageerde of wat de kinderen hebben gedaan. Geef ze ook een tip wat ze thuis met hun kind kunnen doen (voorlezen, kijken, luisteren of spelen). Tip nodig? Gebruik de Mediatips voor thuis die bij het thema passen. Je vindt de mediatips voor thuis op: mediasmarties.nl/mediaukkiedagen en mediaukkiedagen.nl.

We wensen jullie samen veel lees-, kijk-, luister- en speelplezier!